

EEN VOGELIMPRESSIE VAN SPANJE

DOOR: W.J.Hooymans

Van 5 tot 24 mei 1989 maakte ik samen met Jan Wierda een vogelreis van in totaal ca. 6300 km door Spanje. Tijdens deze tocht namen we 205 verschillende vogelsoorten waar. Dit artikel neemt u in vogelvlucht mee langs een aantal interessante gebieden die we bezocht hebben. De Romeinse cijfers op het bijgaande landkaartje verwijzen naar de hieronder beschreven gebieden.

- I. De omgeving van Castelldefels, Catalonië, 5, 6 en 23 mei 1989. Op 5 mei arriveerde ik met het vliegtuig op het vliegveld van Barcelona, waar ik werd opgehaald door Jan Wierda, die in Castelldefels woont. Castelldefels is een badplaats ca. 20 km onder Barcelona met 's zomers ca. 180.000 en de rest van het jaar ca. 30.000 inwoners. De eerste 2 dagen en de laatste dag van onze vogelvakantie brachten we vogelend in de omgeving van Castelldefels door. Vlak achter de kust, tussen Barcelona en het vliegveld, ligt een kleinschalig gebied bij het dorp El Prat. Dit kleine gebied bestaat uit akkertjes, graslandjes, onkruidterreintjes, groentetuintjes, stukjes naald- en loofbos, houtwallen, een zoetwatermeertje, rietvelden, strand en zee. Meerdere bezoeken aan dit voor vogels gevarieerde gebied onder de rook van Barcelona leverde mooie waarnemingen op van o.a. Woudaapje, Kwak, Ralreiger, Kleine Zilverreiger, Steltkluut, Zwartkopmeeuw, Audouins Meeuw, Geelpootmeeuw, Kuifkoekoek, Dwergooruil, Alpengierzwaluw, Bijeneter, Hop, Roodstuitzwaluw, Cetti's Zanger, Waaiersaartrietzanger, Kleine Zwartkop, Roodkopklauwier, en Zwarte Spreeuw. Aan de klippenkust bij Garraf, ca. 7 km onder Castelldefels, zagen we o.a. Vale Gierzwaluw en Zwarte Tapuit, die hier beide broedvogel zijn. In de bergen achter Garraf namen we onder meer Rode Patrijs, Duinpieper, Blonde Tapuit, Blauwe Rotslijster, Provençaalse Grasmus, en Ortolaan waar.
- II. De omgeving van Mini Hollywood, Andalusië, 7 en 8 mei 1989. Mini Hollywood is een 'westerndorpje' ca. 24 km ten noorden van Almeria. Het is eigenlijk niet meer dan een verzameling houten gebouwen inclusief bar/saloon waar in het verleden westerns gefilmd werden. Tegenwoordig is het een toeristische attractie. Het plaatsje ligt aan het begin van een droge 'canyon' in een sterk geërodeerd berglandschap. We hadden gehoopt hier de Woestijnvink waar te nemen. Deze binnen Europa alleen in Spanje voorkomende broedvogel schijnt zich op het Iberisch schiereiland uit te breiden, maar dit dient met gemengde gevoelens bekeken te worden, want deze uitbreiding hangt samen met toenemende erosie en woestijnvorming! De Woestijnvink liet het helaas afweten, maar Alpengierzwaluw, Thekla Leeuwerik, Blonde Tapuit, en Zwarte Tapuit waren onder meer wel aanwezig. Andere vogelwaarnemingen in de omgeving: o.a. Scharrelaar, Roodstuitzwaluw, Rotsmus. Vogels kijken in een 'canyon' bij 'Mini Hollywood' met muziek van een van de beroemde spaghettiwesterns met Clint Eastwood op de achtergrond is toch wel een aparte ervaring!
- III. De Sierra Nevada en omgeving, Andalusië, 8 en 9 mei 1989. De met eeuwige sneeuw bedekte Sierra Nevada ten zuidoosten van Granada bezit in de Mulhacén de hoogste bergtop (3482 m) van het Iberisch schiereiland. In de hogere regionen, d.w.z. de met puin en sneeuw bedekte hellingen, zagen we onder meer Rotszwaluw, Rode Rotslijster en Rotsmus. Pas na urenlang zoeken en een barre overnachting op ca. 2700 m hoogte bij een temperatuur van rond het vriespunt zagen we uiteindelijk ook de felbegeerde Alpenheggemus. In de lagere regionen, d.w.z. de met bomen en struiken begroeide hellingen en dalen, in de omgeving zagen we o.a. Brilgrasmus, Orpheusspotvogel, Blauwe Rotslijster, Alpenkraai, Grijze Gors.

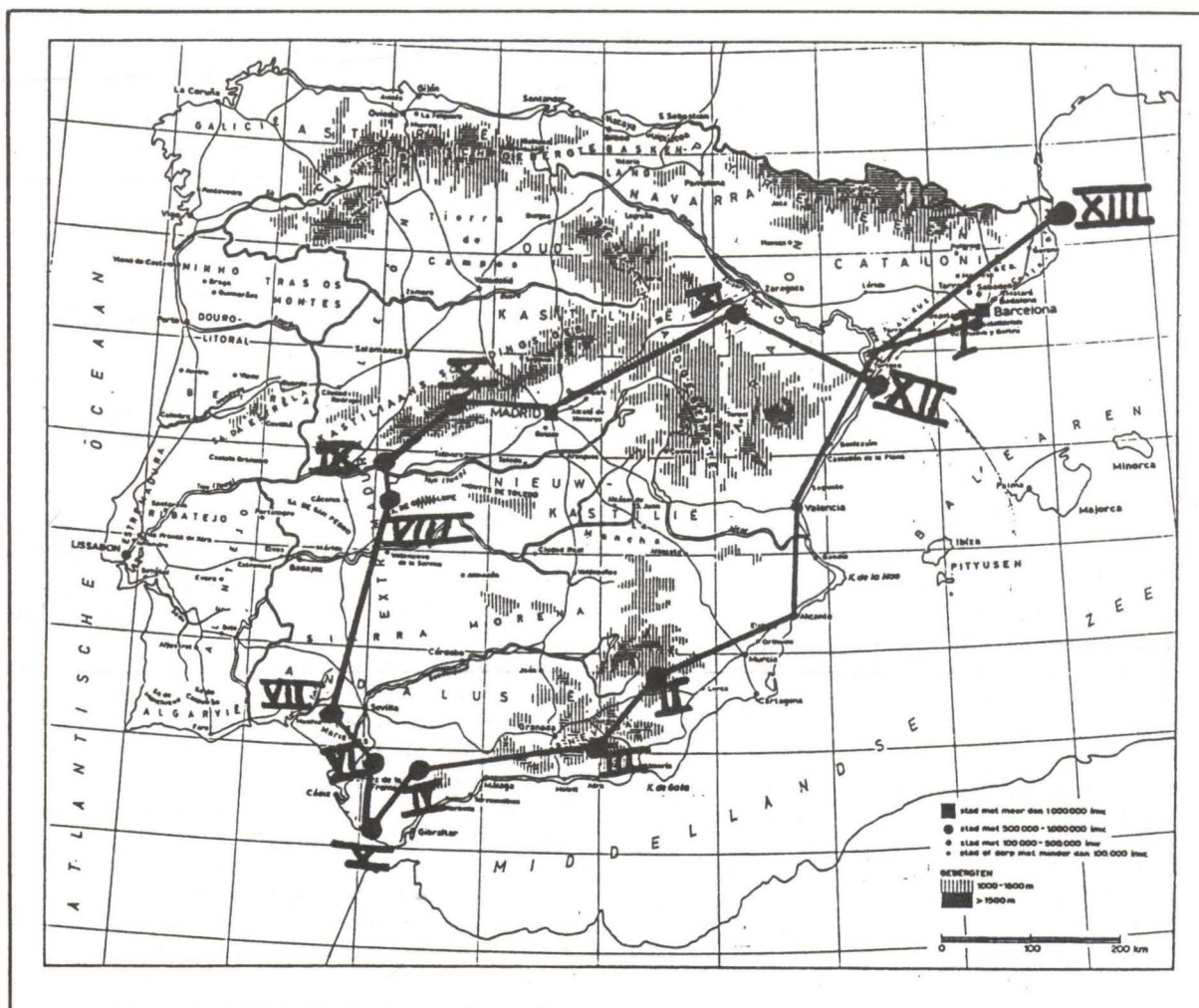
- IV. De omgeving van Ronda, Andalusië, 9 mei 1989. Ronda ligt in een zwaarbebost berggebied. We zagen in de omgeving o.a. Ooievaar (broedend), Dwergarend, Klapekster, en Alpenkraai. In de ruim 100 km ten zuidwesten van Ronda gelegen Ojén vallei, welke rijkelijk met loofbos en struikgewas begroeid is, namen we onder meer Aasgier, Vale Gier en Dwergooruil waar.
- V. Tarifa en omgeving, Andalusië, 9 en 10 mei 1989. Tarifa is de zuidelijkste punt van Europa, slechts gescheiden van het Afrikaanse kontinent door de smalle Straat van Gibraltar. We brachten tot tweemaal toe een bezoek aan de Sierra de la Plata ten noordwesten van Tarifa in de hoop daar Kaffer gierzwaluwen aan te treffen, maar ondanks intensief zoeken vonden we er niet een. Waarschijnlijk waren we toch nog te vroeg in het seizoen om deze zeldzame en binnen Europa alleen in Spanje voorkomende broed- en trekvogel te kunnen zien. Langs de kust en in het agrarische achterland (voornamelijk glooiende gras- en graanvelden) namen we o.a. Koereiger, Kleine Zilverreiger, Ooievaar, Vale Gier, Slangarend, Grauwe Kiekendief, Vorkstaartplevier, Dwergooruil, Vale Gierzwaluw, Kalanderleeuwerik, Kortteenleeuwerik, Rotszwaluw, Roodstuitzwaluw, Blauwe Rotslijster, en Kleine Zwartkop waar.
- VI. Laguna de Medina en Lagunas de Espera, Andalusië, 10 t/m 12 mei 1989. Laguna de Medina is een natuurlijk ondiep meer omzoomd door brede rietkragen, gelegen ten zuidoosten van Jerez de la Frontera. Het is een beschermd reservaat, maar wel toegankelijk en goed te overzien vanaf het pad dat er langs loopt. Een teleskoop is hier wel gewenst. We zagen hier o.a. grote aantallen Geoorde Futen, Flamingo's en Krooneenden, ca. 20-30 Witkopeenden en enkele Purperkoeten (adult en juveniel). Bij de Lagunas de Espera, een drietal kleine door riet omzoomde meertjes ten noorden van Arcos de la Frontera, waren we bijzonder fortuinlijk met onze waarneming van de zeer zeldzame en binnen Europa alleen in Spanje voorkomende Knobbelmeerkooet en nog wel 3 exemplaren: een ouderpaar met een jong. Deze meertjes worden permanent bewaakt, echter zijn eveneens toegankelijk.
- VII. Parque Nacional de Doñana, Andalusië, 11 mei 1989. Dit grootste en beroemdste Spaanse Nationale Park ligt in de monding van de oude Guadalquivir ten westen van Sevilla. Het totale gebied beslaat ca. 50.720 ha en bezit een afwisselend landschap vol contrasten. Simpelweg kan men het gebied verdelen in 2 ecosystemen: een vochtig gedeelte bestaande uit zoutmoerassen en lagunen en een droog gedeelte bestaande uit kurkeikenbos, maquis, pijnbos, en duinen. Dankzij de welwillende medewerking van Vogelbescherming in Zeist en de Nederlandse konsul in Barcelona waren we in de unieke gelegenheid om in een Landrover met chauffeur het afgesloten gedeelte van het park, het zogenaamde Biologisch Reservaat, te bezoeken. Het gedeelte van het Nationale Park buiten het reservaat is overigens ook zeer de moeite waard. Vogelwaarnemingen: o.a. Kwak, Koereiger, Kleine Zilverreiger, Ooievaar, Marmereend, Zwarte Wouw, Rode Wouw, Keizerarend (2 ex. op en bij horst in boom), Dwergarend, Purperkoet, Vorkstaartplevier, Witwangstern, Kuifkoekoek, Kortteenleeuwerik, en Blauwe Ekster.
- VIII. De omgeving van Trujillo, Extremadura, 12 t/m 15 mei 1989. De Extremadura is een droog gebied met op veel plaatsen typische steenachtige heidevelden. De omgeving van Trujillo wordt vooral gekenmerkt door uitgestrekte golvende vlakten van graanvelden en graslanden. Karakteristieke vogels van dit biotoop zijn vogels van het open veld, zoals trappen, grielen, zandhoenders, en leeuweriken. Waargenomen vogelsoorten: o.a. Grijs Wouw, Grauwe Kiekendief, Kleine Torenvalk, Kwartel, Kleine Trap, Grote Trap, Griel, Zwartbuikzandhoen, Witbuikzandhoen, Kuifkoekoek, Kalanderleeuwerik, en Kortteenleeuwerik.
- IX. Parque Natural de Monfragüe en omgeving, Extremadura, 13 t/m 15 mei 1989. Monfragüe is een natuurpark van ca. 17.852 ha ten noorden van Trujillo. De opvallendste landschapselementen zijn 2 bergruggen aan beide zijden van de rivier de Taag die dwars door het beschermde gebied lopen. Hier treft men het meest typische voorbeeld in Spanje aan van het zogenaamde mediterrane woud, voorna-

melijk bestaande uit kurkeiken. Maar ook aardbeibomen, olijfbomen en steeneiken zijn er te vinden. Karakteristieke vogels van dit gebied zijn roofvogels, in het bijzonder gieren. Vogelwaarnemingen: o.a. Zwarte Ooievaar (broedend), Ooievaar, Aasgier, Vale Gier, Monniksgier, Slangarend, Keizerarend (broedend), Dwergarend, Havikarend, Alpengierzwaluw, Thekla Leeuwerik, Rotszwaluw, Roodstuitzwaluw, Blonde Tapuit, Blauwe Rotslijster, Provençaalse Grasmus, Blauwe Ekster, Alpenkraai, Spaanse Mus, en Grijze Gors.

- X. De Sierra de Gredos, Oud-Castilië, 15 en 16 mei 1989. Deze ten westen van Madrid gelegen lange rug van hoge bergen is op de lagere hellingen plaatselijk zwaarbebost met voornamelijk naaldbout. De hoogste bergtoppen zijn met eeuwige sneeuw bedekt en bieden samen met de hogere met struikgewas begroeide en kale hellingen een ruige indruk. Waargenomen vogelsoorten: o.a. Wespandief, Slangarend, Dwergarend, Zwarte Wouw, Rode Wouw, Dwergooruil, Waterspreeuw, Rode Rotslijster, Blauwe Rotslijster, Baardgrasmus, Bergfluit, Rotsmus, Cirlgors, en Grijze Gors.
- XI. De omgeving van Belchite, Aragon, 17 mei 1989. Tussen de C 222 van Belchite naar Zaragoza en de ongeklasseerde weg van Belchite naar Quinto ligt een glooiend steppegebied met een spaarzame vegetatie van onder meer kruiden, grassen en lage struikjes. Dit steppebiotoop kent extreme klimatologische omstandigheden: geringe regenval, hoge temperaturen in de zomer en lage temperaturen in de winter. Niettemin is het gebied een bezoek waard, want onder andere alle in Spanje voorkomende leeuweriksoorten, inclusief de als broedvogel in Europa alleen in Spanje voorkomende Duponts Leeuwerik, zijn hier te zien en horen. Vogelwaarnemingen: o.a. Vale Gier, Duponts Leeuwerik, Kalandarleeuwerik, Kortteenleeuwerik, Kleine Kortteenleeuwerik, Thekla Leeuwerik, en Blonde Tapuit.
- XII. Delta del Ebro, Catalonië, 17 t/m 20 mei 1989. De Ebro Delta vormt het belangrijkste 'wetland' van Catalonië en is gelegen aan de oostkust tussen de steden Barcelona en Valencia. Dit gebied wordt internationaal erkend als een van de belangrijkste vochtige milieus van Europa. Het heeft een oppervlakte van ca. 320 km² en volgt 30 km lang de rivier de Ebro, die in de Middellandse Zee uitmondt. Het eigenaardige landschap, waarvan de rijstvelden een goed voorbeeld zijn, is gevormd door zowel de natuur als de mens. Karakteristieke vogels van dit gebied zijn reigers, eenden, steltlopers, meeuwen, en sterns. Waargenomen vogelsoorten: o.a. Woudaapje, Kwak, Ralreiger, Koereiger, Kleine Zilverreiger, Flamingo, Krooneend, Steltkluut, Vorkstaartplevier, Temmincks Strandloper, Dunbekmeeuw, Audouins Meeuw, Geelpootmeeuw, Lachstern, Reuzenstern, Witwangstern, en Kleine Kortteenleeuwerik.
- XIII. Parc Natural dels Aiguamolls de l'Emporda en omgeving, Catalonië, 20 t/m 22 mei 1989. De Emporda moerassen, gelegen in het hart van de Costa Brava in het noordoosten van Spanje, zijn in 1983 aangewezen als natuurgebied door het Catalaanse parlement. Het gebied beslaat ca. 4783.5 ha en heeft een rijke avifauna. Er zijn inmiddels al 294 vogelsoorten signaleerd waarvan er ca. 90 in het gebied broeden. In het natuurpark bevinden zich een uitstekend informatiecentrum (El Cortalet) en 2 comfortabele en goedgeplaatste vogelobservatiehutten. Een herintroductieproject voor de Ooievaar is reeds aan de gang en zal binnenkort gevolgd worden door een herintroductieproject voor de Purperkoet. Ook de bergachtige omgeving van het park is een bezoek meer dan waard. Vogelwaarnemingen: o.a. Woudaapje, Kwak, Koereiger, Kleine Zilverreiger, Zwarte Wouw, Slangarend, Roodpootvalk, Steltkluut, Vorkstaartplevier, Lachstern, Witwangstern, Dwergooruil, Scharrelaar, Thekla Leeuwerik, Duinpieper, Blonde Tapuit, Blauwe Rotslijster, Rode Rotslijster, Cetti's Zanger, Kleine Zwartkop, Orpheusgrasmus, Grauwe Klauwier, Kleine Klapekster, Cirlgors, Grijze Gors, en Ortolaan.

De volgende vogelsoorten kwamen we tijdens onze reis zo frekwent en op zoveel verschillende plaatsen tegen dat ik ze nog even apart wil noemen: Koereiger, Rode Patrijs, Steenuil, Bijeneter, Hop, Waaijerstaartrietzanger, Orpheusspotvogel, Roodkopklauwier, Raaf, Zwarte Spreeuw, Europese Kanarie, en Grauwe Gors.

Dat Spanje meer is dan een klassiek toeristenland met overvolle stranden, appartementen en hoge hotels moge inmiddels duidelijk zijn. Het andere Spanje heeft (nog steeds) een rijke en interessante vogelwereld zodat we met recht kunnen zeggen: España, país de aves!

LEDENADVERTENTIES

TE KOOP AANGEBODEN

VERREKIJKER

Swift "Supreme" BWCF 10x50 groothoek-kijker - in zeer goede staat - inclusief lederen draagriem - met statiefaansluitingspunt - ook geschikt voor bril dragers.

Prijs: f 450,--

VERREKIJKER

Primoc 10x50 - in uitstekende staat - inclusief opbergtas.

Prijs: f 100,--

VERREKIJKER

Swift "Observatiekijker" BCWF 16x70 - in zeer goede staat - met statief-beugel - ideaal voor het waarnemen van vogeltrek - ook geschikt voor bril dragers.

Prijs: f 825,--

Inlichtingen over deze drie kijkers bij:

W.J.Hooijmans
Teylingerlaan 47
2171 CC SASSENHEIM
Tel.02522 - 12185